

Al eller hel

Adjektiverne *al* og *hel* bruges begge i betydningen alting. I ental deler *al* og *hel* arbejdet mellem sig, *al* til abstrakter, *hel* til konkrete, ca. som *noget* og *nogen/nogle*. *Al* og denne betydning af *hel* har bestemt form uden den: *Al* trafikken, hele landet, alle pengene.

Al: bruges om udelelige abstrakter, fx samleord. (ord der slår forskellige ting sammen: fx hjemmearbejde, der betyder de opgaver, du skal lave hjemme) og masseord (fx materialer og ingredienser: noget guld, noget mel, noget banan). Den slags kan ikke deles: Selvom jeg kun afleverer halvdelen af opgaverne er det stadigvæk mit hjemmearbejde. Og halv mælk er stadigvæk mælk, selvom det er noget sludder.

- Hun væltede glasset, så al mælken løb ud.
- Han drak alt vandet.
- Han lavede altid alt sit hjemmearbejde.
- Han havde prøvet alt for at få en kæreste: Netdating, diamanter, vand og sæbe, vold....

Problemet er, at man godt kan sige *hele mit hjemmearbejde*, hvis man kun har en opgave for og mener den, og *hele mælken*, hvis man mener hele karton'en. Men så bruger man det abstrakte navn for en konkret ting.

Hel: bruges om ting, der kan deles i dele, der kan være forskellige: (hele bananen - der er forskel på enderne; hele øvelsen - der er spørgsmål a og b; hele formuen - 3000 til mig 100.000 til dig).

- En hel vandmelon er for meget.
- Jeg skal have et helt franskbrød.
- Han fik ikke nogen brandbil, og så var hele fødselsdagen ødelagt.
- Har du lavet hele øvelse 3?
-

Også ved *hel* driller det lidt, at man kan bruge samme ord for konkrete og abstrakter: Siger man *al bananen*, mener man *moset banan*, mens *hele bananen* er en rigtig levende banan.

Hel i betydningen ”den er ikke i stykker” eller ”der mangler ikke noget”

Opfører sig som et normalt adjektiv og har både bestemthed med den/det/de og findes i flertal:

- *Han havde tabt indkøbsnettet på vej hjem og måtte vaske de hele æg og smide de knuste ud.*
- *Tager du ud af bordet: Læg den hele fisk i køleskabet og giv katten den vi har spist af.*
- *Han blev stoppet i tolden, han havde 8 hele flasker whisky i sine frakkelommer.*

Alle: er flertal:

- Han åd alle kagerne.

Helt: Bruges også som gradsadverbium:

- Han var helt svedt af at lyve for sin kone – det er svært at lyve; det er noget man må øve sig på, og helt god til det blev han nok aldrig.

Sæt al eller hel ind

Hvem er det, der har spist _____ kagen? Der var da både noget af chokoladekagen og også en _____ sandkage, da jeg gik på arbejde. - Sandkagen, det er nok mig. - Har du spist _____ den store kage selv? - Men har du lagt mærke til, at _____ vinen også er væk? - Øh nej, det havde jeg ikke opdaget, men der var kun en _____ og to halve flasker, ikke?

Har du taget _____ opvasken alene? - Ja, det er jeg vant til hjemmefra. Far havde sat et skilt op: _____ opvask tages med det samme! Og _____ familien, med undtagelse af ham selv, gjorde det faktisk. - Hjemme hos os hang _____ husarbejdet på min mor. - Men der er jo faktisk mange, der er meget tilfredse med, at kvinden tager _____ det indendørs, og manden så til gengæld _____ det udendørs. - Det var min far i hvert fald, for vi flyttede i lejlighed, så mor kom til at lave det _____.

_____ færdsel på plænerne forbudt! Hvad betyder det? - Det betyder, at det er forbudt at træde på græsset i _____ parken her. - Jamen hvad så med cykling? - Det er også forbudt, _____ færdsel betyder _____ trafik.

James, tag _____ mit tøj af! - Det vil være mig en fornøjelse frue, sådan.. det var vist det _____. - Tak James, og må jeg så få den fulde og _____ forklaring på, at du går med mit tøj. - Javel frue, deres puddel har brækket sig ud over _____ min uniform.

Sig mig er _____ salat sund? - Nej, hvis _____ salaten består af kinakål og frosne majs, er den ikke meget værd. Men stort set _____ råkost er sund. - Jeg gider bare ikke _____ det arbejde, der er med at skrælle og rive.

Er det _____ kanel, det er så svært at tygge? - Nej, det er kun _____ kanel, men du skal ikke spise det, det skal bare give smag til gløggen. - Jeg troede, man skulle spise _____ fyldet, tænk på _____ den snaps, der går til spilde! - Snaps, er der snaps i, så er det derfor, _____ snapsen inde fra skabet er væk!